

Karar İncelemesi

Limited Şirketlerde Hisse Devrinin Ticaret Siciline Tescilinin Sosyal Sigortalar Açısından Zorunluluğu

Case Review

The Obligation to Register Transfer of Shares in a Private Limited Liability Company According to Social Security Institution

Birten DÖNMEZ

Avukat, Sosyal Güvenlik Kurumu, Hukuk Müşavirliği

Ocak 2014, Cilt 4, Sayı 1, Sayfa 146-161
January 2014, Volume 4, Number 1, Page 146-161

P-ISSN: 2146 - 4839

2014/1

www.sgd.sgk.gov.tr
e-posta: sgd@sgk.gov.tr

Yazılar yayınlanmak üzere kabul edildiği takdirde, SGD elektronik ortamda tam metin olarak yayımlamak da dahil olmak üzere, tüm yayın haklarına sahip olacaktır. Yayınlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve tablolardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

If the manuscripts are accepted to be published, the SGD has the possession of right of publication and the copyright of the manuscripts, included publishing the whole text in the digital area.

Articles published in the journal represent solely the views of the authors.

Some parts of the articles and the tables can be cited by showing the source.

SGD

Sosyal Güvenlik Dergisi
Journal of Social Security

Cilt : 4 - Sayı : 1 - Yıl : 2014 / *Volume : 4 - Number : 1 - Year : 2014*

Sahibi / Owner of the Journal

Sosyal Güvenlik Kurumu Adına / *On behalf of the Social Security Institution*
Yadigar GÖKALP İLHAN (Kurum Başkanı / *President of the Institution*)

Genel Yayın Yönetmeni / Publication Manager

Dr. Mustafa KURUCA

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Desk Editor

İlhan İŞMAN

Yayın Kurulu / Editorial Board

Dr. Mustafa KURUCA
Dr. Siddık TOPALOĞLU
Mehmet Ali SAĞLAM
Harun HASBI
Muammer YILDIZ

Editörler / Editors

Dr. Erdem CAM
Selda DEMİR
Asuman KAÇAR

Yayın Türü: Uluslararası Süreli Yayın / *Type of Publication: Periodical*

Yayın Aralığı: 6 aylık / *Frequency of Publication: Twice a Year*

Dili: Türkçe ve İngilizce / *Language: Turkish and English*

Tasarım / Design: Aren Reklam ve Tanıtım / Ankara 0.312 430 70 81 • www.arentanitim.com.tr

Basım Yeri / Printed by: EPA-MAT Matbaacılık / Ankara

Basım Tarihi / Press Date: 20.01.2014

P-ISSN: 2146-4839

Sosyal Güvenlik Dergisi (SGD), Index Copernicus International, Asos Index ve DOAJ tarafından indekslenmekte ve EBSCO SocIndex tarafından değerlendirme sürecinde olup izlenmektedir.

Journal of Social Security (SGD) has been indexed by Index Copernicus International, Asos Index, DOAJ and monitored by EBSCO SocIndex.

SGD sosyal güvenlik dergisi. -- Ankara: Sosyal Güvenlik Kurumu, 2014-.

c. : tbl., şkl. ; 24 cm.

ISSN: 2146-4839

Sosyal güvenlik -- Dergiler - Türkiye

Sosyal Güvenlik-- -- Hukuk ve mevzuat -- -- Türkiye
362.05

SGD Sosyal Güvenlik Dergisi

Tüm hakları saklıdır. Bu Dergi'nin tamamı ya da Dergi'de yer alan bilimsel çalışmaların bir kısmı ya da tamamı 5846 sayılı Yasa'nın hükümlerine göre Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının yazılı izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

İletişim Bilgileri / Contact Information

Ziyabey Caddesi No: 6 Balgat / Ankara / TURKEY

Tel / Phone: +90 312 207 88 91 – 207 87 70 • Faks / Fax: +90 207 78 19

Erişim: www.sgd.sgk.gov.tr • e-posta / e-mail: sgd@sgk.gov.tr

ULUSLARARASI DANIŐMA KURULU / INTERNATIONAL ADVISORY BOARD

Professor Yener ALTUNBAŐ
Bangor University – UK

Professor Jacqueline S. ISMAEL
University of Calgary – CA

Professor zay MEHMET
University of Carleton – CA

Professor Allan MOSCOVITCH
University of Carleton – CA

Professor Mark THOMPSON
University of British Columbia – CA

Asst. Prof. Sara HSU
State University of New York – USA

Asst. Prof. C. Rada Von ARNIM
University of Utah – USA

ULUSAL DANIŐMA KURULU / NATIONAL ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Mustafa ACAR
Aksaray Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Yusuf ALPER
Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Faruk ANDAÇ
Çağ Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Kadir ARICI
Gazi Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Onur Ender ASLAN
TODAİE

Prof. Dr. Berrin Ceylan ATAMAN
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi

Prof. Dr. Hayriye ATİK
Erciyes Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Zakir AVŐAR
Gazi Üniversitesi
İletişim Fakültesi

Prof. Dr. Ufuk AYDIN
Anadolu Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Remzi AYGÜN
Gazi Üniversitesi
Tıp Fakültesi

Prof. Dr. Abdurrahman AYHAN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Mehmet BARCA
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
İşletme Fakültesi

Prof. Dr. Vedat BİLGIN
Gazi Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Nurşen CANIKLIOĐLU
Marmara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Fevzi DEMİR
Yaşar Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. A. Murat DEMİRCİOĞLU
Yıldız Teknik Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Üstün DİKEÇ
Emekli ğretim yesi

Prof. Dr. Ömer EKMEKÇİ
İstanbul Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Şükran ERTÜRK
Dokuz Eylül Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Mehmet Vedat GÜRBÜZ
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Ali GÜZEL
Kadir Has Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Alpay HEKİMLER
Namık Kemal Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Oğuz KARADENİZ
Pamukkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Trksel KAYA BENGSHIR
TODAİE

Prof. Dr. Cem KILIÇ
Gazi Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Ali Rıza OKUR
Yeditepe Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Serdar SAYAN
TOBB Ekonomi ve Teknoloji ni.
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Ali SEYYAR
Sakarya Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Ali Nazım SZER
Yaşar Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Sarper SÜZEK
Atılım Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Müjdat ŐAKAR
Marmara Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Erol ŐENER
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Tıp Fakültesi

Prof. Dr. Zarife ŐENOCAK
Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Savaş TAŐKENT
İstanbul Teknik Üniversitesi
İşletme Fakültesi

Prof. Dr. Mehtap TATAR
Hacettepe Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Sabri TEKİR
İzmir Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Aziz Can TUNCA
Bahçeşehir Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. M. Fatih UŐAN
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Özlem zdemir YILMAZ
Ortaođu Teknik Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. rsan AKBULUT
TODAİE

Doç. Dr. Levent AKIN
Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Tamer AKSOY
TOBB Ekonomi ve Teknoloji ni.
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Selda AYDIN
Gazi Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Süleyman BAŐTERZİ
Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Hediye ERGIN
Marmara Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Orhan FİLİZ
Polis Akademisi

Doç. Dr. AŐkın KESER
Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Engin KÜÇÜKKAYA
Ortaođu Teknik Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Adil ORAN
Ortaođu Teknik Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Karar İncelemesi

Limited Şirketlerde Hisse Devrinin Ticaret Siciline Tescilinin Sosyal Sigortalar Açısından Zorunluluğu

Case Review

The Obligation to Register Transfer of Shares in a Private Limited Liability Company According to Social Security Institution

Birten DÖNMEZ*

I- İNCELENEN YARGI KARARI

T.C. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 30.01.2013 T. 2012/21-734 E.-2013/152 K.

Limited şirket hisse devirlerinin ticaret siciline tescilinin sosyal sigorta primlerinin tahsili açısından zorunlu olmaması ve Sosyal Güvenlik Kurumunun Ticaret Sicili açısından üçüncü kişi olarak kabul edilmemesi.

II- HUKUKİ SORUN

Uyuşmazlık, limited şirketin prim borçlarından dolayı üst düzey yönetici veya yetkililerin, şirketin yönetiminde oldukları döneme ait prim borçlarından sorumlu olacakları, bunun yanı sıra, şirketin üst düzey yöneticiliği veya şirket ortaklığından ayrılanlar yönünden, bu ayrılmanın ticaret sicilinde ilan edilmemiş olması halinde, ayrılma tarihinden sonraki döneme ilişkin prim borçlarından sorumlu olunup olunmayacağıının belirlenmesi noktasında toplanmaktadır.

III- YARGI ORGANLARININ KARARLARI

A- Yerel Mahkemenin Kararı

Davacı vekili, davalı kurum tarafından müvekkili aleyhine Limited Şir-

* Avukat, Sosyal Güvenlik Kurumu, Hukuk Müşavirliği

ketin ortaklığından dolayı takip başlatıldığını ancak kurum tarafından talep edilen prim alacaklarının tahakkuk ettiği tarihe göre adı geçen dava dışı şirketteki tüm hisselerini başkasına devrettiğini ve müvekkilinin bu şirketle hiçbir ilgisinin kalmadığını belirterek aleyhe başlatılan takipten dolayı müvekkilinin sorumlu olmadığını tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Sosyal Güvenlik Kurumu vekili, davacı tarafından itirazın 7 gün içinde yapılmadığını, davacının kuruma yaptığı itiraz esnasında da şirket hisselerini devrettiğine dair belge asıllarının kuruma ibraz edilmediğini, kurumca yapılan yazışmalarda da davacının halen şirket hissedarı olarak kayıtlı olduğunu ve şirketinde 01.01.1999 tarihinde münfesihi olduğunu, davacıyı şirket hisselerinin devredilmesine ilişkin belgelerin ibraz edilmesi, halinde takibin durdurulacağını belirtilmesine rağmen belge asıllarının da kuruma ibraz edilmediğini belirterek davacı tarafından açılan davanın süre ve esas yönünden reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Bakırköy 9. İş Mahkemesinin 26.08.2009 tarihli 2008/590 E-2009/422 K sayılı kararında “Her ne kadar takip tarihi itibarı ile şirket hisse devrine ilişkin kararlar ticaret siciline tescil ettirilmemiş ise de şirket ortak ve üst düzey yöneticilerinin prim alacaklarından sorumluluğunun yasadaki kaynaklanan bir sorumluluk olduğu, sorumluluğun ön şartının alacağına ait olduğu dönemde şirket ortağı veya üst düzey yönetici olunması gerektiği, davacının ise kurum tarafından talep edilen alacağın tahakkuk ettiği dönemde üst düzey yönetici ve şirket müdürü olmadığından 506 sayılı Yasa’nın 80. maddesine göre sorumluluğu bulunmamaktadır. Bu nedenle davacının şirket hisse devirlerinin ticaret siciline tescil ettirilmemiş olmasının davacı aleyhine yorumlanarak borçtan sorumlu tutulması da mümkün olmadığından ve davacının yasal süresi içinde itiraz ettiği anlaşılmakla davacı tarafından açılan davanın kabulüne” karar verilmiş,

B- Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin Kararı

Yargıtay 21. Hukuk Dairesi 24.03.2011 tarihli 2010/1505 E-2011/2669 K sayılı kararında “davacı 23.10.1991 tarihinde kurulan şirkete 25.06.1992 tarihli noter sözleşmesi ile devralarak ortak olmuş ve ortaklar kurulunun 25.06.1992 tarihli kararı ile 3 yıl süreyle şirketi temsil ve ilzama

yetkili müdür olarak seçilmiş ve bu karar Ticaret Sicil Gazetesinin 1 Temmuz 1992 tarih vesayılı nüshasında yayınlanarak ilan edilmiştir. Daha sonra davacının, hissesinin tamamını Bakırköy 1. Noterliğinin, 03.02.1995 tarih ve sayı ile tasdik edilen hisse devir ve temlik sözleşmesi ile devrettiği, 28.04.1994 tarihli şirket ortaklar kurulu kararı ile davacının hisse devrinin kabulüne ve devir hususunun şirket pay defterine işlenmesine ve davacı hisse devri ile ortalıktan çıkmış olduğundan müdürlük görevinin sona erdiğine, şirketi ortaklarından'nun ilk genel kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere şirket müdürlüğüne seçilmesine karar verildiği, ancak davacının hisse devrinin Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'nde tescil ve ilan edildiğine ilişkin belgeye rastlanmadığı görülmüştür.

Davanın yasal dayanaklarından olan 506 sayılı Yasa'nın 80. maddesi hükmüne göre, sigorta primlerini haklı sebepleri olmaksızın, süresi içerisinde tahakkuk ve tediye etmeyen kamu kurum ve kuruluşların tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri mesul Muhasip, sayman ile tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri Kuruma karşı, işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur. Hal öyle olunca, 506 sayılı Yasa'nın 80. maddesi hükmüne göre, işveren limited şirketin müdürlüğünü yapmış olan davacı, görev yaptığı dönemle ilgili işveren şirketin bu dönemdeki prim ve gecikme zammından oluşan tüm borcundan dolayı Kuruma karşı işverenle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu bulunmaktadır. Diğer taraftan, 6183 sayılı Yasa'nın 4369 sayılı Yasa ile değişik 35/1 maddesi hükmüne göre de, limited şirket ortakları, şirketten tahsil imkanı bulunmayan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya mesul olurlar ve bu Yasa uyarınca takibe tabi tutulurlar, işveren şirketin, hacz edilen mal varlığının kamu alacağını karşılamadığının, iflas halinde ise alacağın iflas masasından tahsil edilemeyeceğinin anlaşıldığı gibi hallerde tahsil imkansızlığı koşulunun gerçekleştiği sonucuna varılmalıdır. Bu bağlamda, davacının işveren limited şirketin ortağı sıfatı ile şahsi sorumluluğu için, prim borcunun işveren şirketin malvarlığından tahsil imkanı kalmadığının anlaşılması gerektiği gibi, davacının hisse devrinin üçüncü kişi durumundaki Sosyal Güvenlik Kurumu bakımından hüküm ifade edebilmesi ancak, bu hususun ticaret siciline tescili ile Türk Ticaret Sicili

Gazetesi’nde ilan edilmesi halinde mümkündür. Somut olayda, davacının hisse devri hususu Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi’nde tescil ve ilan edilmemiştir. Davacının bu sorumluluktan kurtulması ancak hisse devri tarihi olan 03.02.1995 tarihinden sonra yeni temsilci atanarak bunun Ticaret Sicil Gazetesi’nde yayınlanması halinde mümkündür.” gerekçesi ile yerel mahkeme kararını bozmuştur.

C- Yargıtay Hukuk Genel Kurul Kararı

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararında “(Mülga) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu’nun ‘Primlerin ödenmesi’ başlıklı 80. maddesinde, ‘İşveren, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu Kanun gereğince hesaplanacak prim tutarlarını ücretlerinden kesmeye ve kendisine ait prim tutarlarını da bu miktara ekleyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar Kuruma ödemeye mecburdur....”

(Değişik beşinci fıkra: 29/7/2003–4958/38 md.; Değişik fıkra: 22/02/2006-5458 S.K./6. md) Kurumun, süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un 51’inci, 102’nci ve 106’ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır.

...

(Onikinci fıkra) ‘Sigorta primlerini haklı sebepleri olmaksızın, birinci fıkrada belirtilen süre içerisinde tahakkuk ve tediye etmeyen kamu kurum ve kuruluşların tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri mesul muhasip, sayman ile tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri kuruma karşı, işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.’ hükümleri yer almıştır.

Buna göre, limited şirketin prim borçlarından dolayı üst düzey yönetici veya yetkililerin, şirketin yönetiminde oldukları döneme ait prim borçlarından sorumlu olacakları açıktır.

Ancak, şirketin üst düzey yöneticiliği veya şirket ortaklığından ayrılanlar yönünden, bu ayrılmanın ticaret sicilinde ilan edilmemiş olması halinde,

ayrılma tarihinden sonraki döneme ilişkin prim borçlarından sorumlu olunup olunmayacağına belirlenmesi yönünden, uyuşmazlığa konu dönemde yürürlükte bulunan (Mülga) 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun konuya ilişkin hükümlerinin değerlendirilmesinde zorunluluk bulunmaktadır.

Bilindiği üzere, ticaret siciline tescil, kural olarak bildirici etkiye sahiptir. İstisnai olarak, ticaret unvanı ve işletme adının korunması; ticaret şirketlerinin tüzel kişilik kazanabilmesi; esnaf işletmelerinde ticari mümessil tayini; anonim şirketlerde ana sözleşmenin değişikliğinin hüküm ifade etmesi ve ticari işletme rehni halleri için ticaret siciline tescil, zorunlu ve kurucu niteliktedir.

6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 38. maddesinde sicil kayıtlarının etkisinin üçüncü şahıslar açısından başlangıcı düzenlenmiş ve ticaret sicili kayıtlarının, üçüncü kişiler hakkında kaydın ilan edildiği günü takip eden işgününde hüküm ifade edeceği belirtilmiştir.

Ticaret sicilinin dış etkileri ise, aynı Kanun'un 39. maddesinde 'üçüncü şahısların, yukarıdaki madde gereğince kendilerine karşı hüküm ifade etmeye başlayan kayıtları bilmediklerine müteallik iddiaları dinlenmez.

Tescili lazım geldiği halde tescil edilmemiş veya tescil edilip de ilanı gerekirken ilan edilmemiş olan bir husus ancak bunu bildikleri ispat edilmek şartıyla, üçüncü şahıslara karşı dermeyan edilebilir.' şeklinde açıklanmıştır.

Tescili gerektiği halde tescil edilmemiş veya tescil edilip de ilanı gerektiği halde ilan edilmemiş hususların üçüncü kişiler tarafından bilinmemesi asıldır (olumsuz etki). Örneğin ticari mümessil azledilmiş ancak durum tescil ve ilan olunmamışsa, bu ticari mümessilin üçüncü kişilerle yapacağı sözleşmeler müvekkili bağlar. Ancak azil keyfiyetini tescil ve ilan ettirmemiş olan müvekkil, üçüncü kişinin ticari mümessilin azledildiğini bildiğini ispat edebilirse, yapılan sözleşmeyle bağlı tutulmaktan kurtulur. TTK m. 39/II, üçüncü kişinin ticaret sicili kayıtlarına güvenerek tacirle ilişkiye girmesinin söz konusu olduğu hallerde uygulanır. Dolayısıyla TTK m. 39/II esas itibarıyla üçüncü kişinin ticaret sicili kayıtlarını inceledikten sonra tacirle yapacağı hukuki işlemler bakımından önem arz eder (Arkan, Sabih, Ticari İşletme Hukuku, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 4. Bası, Ankara 1998, s.238).

TTK m. 38 ve 39 ile sicil kayıtlarına güvenerek tacirle hukuki işlemlere girişecek üçüncü kişilerin korunması amaçlanmıştır. *Tacir ile üçüncü kişi arasında hukuki işlem yapılması söz konusu olmayan hallerde, örneğin vergi hukuku ile ilgili konularda, TTK m. 38 ve 39'a dayanılması mümkün değildir (Karayalçın, Yaşar, Özel Hukukta Meseleler ve Görüşler, s.40).*

Öte yandan, limited şirket pay devrinin geçerli olabilmesi için TTK'nun 520. maddesine göre, limited şirket pay devrinin yazılı şekilde yapılması ve imzaların noterce tasdik edilmesinden sonra, pay devrinin limited şirkete bildirilerek, ana sözleşmede aksine hüküm yoksa ortakların en az dörtte üçünün devre muvafakat etmesi ve bunların esas sermayenin dörtte üçüne sahip olması, ayrıca devrin pay defterine kaydedilmesi gerekir. Bu devrin ticaret siciline tescili ise, pay devrinin gerçekleşmesi için zorunlu bir şekil şartı değildir.

6762 sayılı Kanun'un konuya ilişkin 'Tescil ve ilan' başlıklı 515. maddesinde ise:

'...Mukavelede yapılan her değişiklik, ilk mukavelede olduğu gibi tescil ve ilan edilir. Mukavelenin değiştirilmesi hakkındaki kararlar üçüncü şahıslar hakkında, tescil tarihinden itibaren hüküm ifade eder.' denilmiştir.

Buna göre, limited şirket ortağı veya müdür değişikliğinin ilan edilmemesi halinde, bu kişilerin şirket adına işlem yapmaları durumunda, değişikliği ilan etmeyen şirket iyi niyetli üçüncü kişilere karşı sorumlu olur.

Ancak, şirket temsilcisi veya ortağının kamu alacaklarına karşı sorumluluğu ilan edilmemesinin sonuçlarına bağlanamaz, zira kamu kurumu 6762 sayılı Kanun'un 38 ve 39.maddeleri anlamında üçüncü kişi olmadığı gibi, tescil edilmemeye dayanılabilmesi için yetkisiz temsilcinin şirket adına işlem yapması zorunluluğu bulunmaktadır.

6762 sayılı Kanun'un 540. maddesinde de, 'Aksi kararlaştırılmış olmadıkça, ortaklar hep birlikte müdür sıfatıyla şirket işlerini idareye ve şirketi temsile mezun ve mecburdurlar.' hükmüne yer verilmiş olup, Kanun'un bu açık düzenlemesi karşısında, limitet şirkette yeni müdür atanmamış ise, tüm ortaklar müdür sıfatına sahip olduğundan, şirket ortaklığından ayrılan davacıdan sonra şirkete yeni müdür atanmış olup olmadığının araştırılmasına da gerek bulunmamaktadır.

.....

Yukarıda yapılan açıklamaların ışığında, davacının dava dışı şirketteki temsil yetkisinin sona ermesi ve yerine yeni temsilci atanmasının sicil gazetesinde ilanının, işlemin hukuken varlık kazanmasına değil, bu hususun üçüncü kişilere açıklanması amacına yönelik olduğu, dolayısıyla inşai değil bildirici bir işlem olduğu açıktır.

Davacının şirketi temsil yetkisi, 1994 yılında sona ermiş olup kurum tarafından talep edilen alacak, davacının kendisinin fiilen gerçekleştirdiği bir hukuki işlemde kaynaklanmadığı gibi kendisinin sorumlu olduğu dönemde ödenmesi gerektiği halde ödenmeyen bir prim borcu da değildir.

Görüldüğü üzere, Kurum tarafından talep edilen alacağın oluşmasına temsil yetkisi sona erdiği halde davacının yapmış olduğu bir hukuki işlem neden olmadığı gibi, davalı Kurum, temsil yetkisi sona eren davacı ile dava dışı şirket yönünden 6762 sayılı Kanun'un 38 ve 39. maddeleri anlamında üçüncü kişi de değildir.

Temsil yetkisinin sona erdiğinin ticaret sicil gazetesinde ilanı iyi niyetli üçüncü kişileri korumaya yönelik olup, davacı temsil yetkisi sona erdikten sonra şirketi borç altına sokacak hukuki bir işlem yapılmadığından, davacının kendisinden sonra şirket adına yetkili temsilcilerin ödemesi gereken bir borçtan dolayı şahsi sorumluluğu bulunmamaktadır.

Hal böyle olunca, mahkemece, yukarıda açıklanan yasal düzenleme ve ilkelere uygun değerlendirme yapılarak, davacının prim borcundan sorumluluğu bulunmadığı gerekçesiyle davanın kabulüne dair kararda direnilmesi usul ve yasaya uygundur." şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

IV- DEĞERLENDİRME

Hukuk Genel Kurulu söz konusu kararı "*TTK m. 38 ve 39 ile sicil kayıtlarına güvenerek tacirle hukuki işlemlere girişecek üçüncü kişilerin korunması amaçlanmıştır. Tacir ile üçüncü kişi arasında hukuki işlem yapılması söz konusu olmayan hallerde, örneğin vergi hukuku ile ilgili konularda, TTK 38 ve 39'a dayanılması mümkün değildir* (Karayağçın, Yaşar, Özel Hukukta Meseleler ve Görüşler V, s.40)." ve "*Davacının şirketi temsil yetkisi, 1994 yılında sona ermiş olup kurum tarafından talep edilen alacak, davacının kendisinin fiilen gerçekleştirdiği bir hukuki iş-*

lemden kaynaklanmadığı gibi kendisinin sorumlu olduğu dönemde ödemesi gerektiği halde ödenmeyen bir prim borcu da değildir.

Görüldüğü üzere, Kurum tarafından talep edilen alacağın oluşmasına temsil yetkisi sona erdiği halde davacının yapmış olduğu bir hukuki işlem neden olmadığı gibi, davalı Kurum, temsil yetkisi sona eren davacı ile dava dışı şirket yönünden 6762 sayılı Kanun'un 38 ve 39. maddeleri anlamında üçüncü kişi de değildir.

Temsil yetkisinin sona erdiğinin ticaret sicil gazetesinde ilanı iyi niyetli üçüncü kişileri korumaya yönelik olup, davacı temsil yetkisi sona erdikten sonra şirketi borç altına sokacak hukuki bir işlem yapılmadığından, davacının kendisinden sonra şirket adına yetkili temsilcilerin ödemesi gereken bir borçtan dolayı şahsi sorumluluğu bulunmamaktadır.” gerekçesine dayandırmaktadır.

Öncelikle Yargıtay Hukuk Genel Kurul kararında bahsedilen “vergi hukuku ile ilgili konularda TTK 38 ve 39’uncu maddelere dayanılması mümkün değildir” görüş, Anonim Şirket-Yönetim Kurulu¹ başlıklı, Amme Alacağının Kanuni Temsilcinin Sorumlu Tutulması (VUK m.10) – “Yönetim Kurulunun Bu Tür Borçlarından Dolayı Sorumlu Olması Şartları” konulu hukuki mütalaaya dayanmaktadır². Dönemin VUK maddelerine dayanılarak Anonim Şirket ve Yönetim Kurulu üyelerinin istifası ile ilgili yani olayın kendine münhasır olarak verilen bir görüş olması sebebiyle dava konumuzun gerekçesi olamayacağı düşüncesindeyiz.

Her ne kadar Yargıtayca, Kurumumuz 6762 sayılı Kanun’un 38 ve 39. maddeleri anlamında üçüncü kişi olarak kabul edilmemiş de, 6183 sayılı Kanun’a dayanılarak yapılan uygulamalarda ki uyuşmazlıkların vergi

1 Karayalçın, Y., Özel Hukukta Meseleler ve Görüşler “Hukuki Mütalaalar”, Ankara 1997 s. 37-41 (Yazarın dip notu “Bu mütalaa sayın’nin isteği üzerine ilgili belgeler incelendikten sonra 14.IV.2993’de hazırlanmıştır).

2 Mezkur görüşte “Tescili lazım gelen bir husus hiç tescil edilmemiş tescil edildiği halde sicil gazetesine ilan edilmemiş ise ilgili şahıs ancak keyfiyeti bildiğini ispat şartıyla bu hususu üçüncü şahsa karşı dermayan edebilir. (TTK m.39 f.2). Bu fıkra ile iyi niyetli üçüncü kişiler korunmaktadır. Üçüncü kişinin korunması hukuki muameleler dolayısıyla bahis konusu olur* (*Karayalçın, Y.: Ticaret Hukuku I. Giriş-Ticari İşletme,3. Baskı, Ankara 1968, s.311-312) Mütalaa konusu olay tacir ve ticari işletme ile iyiniyetli üçüncü kişi arasında hukuki işlemde bulunmadığı için vergi dairesi ile vergi mükellefi veya sorumlusu arasındaki ilişkilerde ve vergi hukuku ile ilgili konularda AAK m. 38 veya 39’a dayanılmak mümkün değildir.” denilmiştir.

mahkemelerinde çözülmesi nedeniyle bu konuda Danıştay'ın vermiş olduğu kararlar önem arz etmektedir. Danıştay 3. Dairesi 11/11/2003 tarihli E 2001/4624, K 2003/4931 sayılı kararında, limitet şirket hisse devrinin üçüncü kişilere ve şirkete karşı hüküm ifade edebilmesi için sadece noter tasdikli hisse devir sözleşmesinin ve buna ilişkin ortaklar kurulu kararının yeterli olmadığı, Türk Ticaret Kanunu'nun 511 ve 515'inci madde hükümleri göz önünde bulundurulduğunda, şirket ortaklarının tümü, ortaklık payları, ortak sayısı ile şirketi temsile yetkili olanların da değişmesi sonucunu doğuracak şekilde yapıldığı anlaşılan devir işleminin ticaret sicilinde tescil ve ilan edilerek üçüncü kişilere ve pay defterine kayıt suretiyle şirkete karşı hüküm ifade edecek şekilde aleniyet kazanıp kazanmadığının saptanmasının gerektiği, Danıştay 4. Dairesi 20.10.2009 tarihli E. 2007/2453, K.2009/5018 sayılı kararında vergisel sorumluluk bakımından hisse devrinin ancak Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca tescil ve ilan edilmesi, hisse devrinin doğrudan ilgili kişilerce vergi dairesine yazılı olarak bildirilmesi veya vergi dairesinin herhangi bir yolla hisse devrinden haberdar olduğunun belirlenmesi hallerinde geçerli olacağı, Danıştay 3. Dairesi 21.04.2008 tarihli E.2007/4952, K.2008/1270 sayılı kararında da, ortak sıfatıyla ve sermaye payına göre sorumluluğun paya bağlı olması sebebiyle payların tüm hak ve yükümlülükleriyle devri ve *ticaret sicilinde tescilinin*, sorumluluğu kaldırıcı etki yapacağından bahsetmiştir.

Söz konusu emsal kararlarda Danıştay, ticaret sicilinin üçüncü kişilere etkisinde, vergi dairelerini üçüncü kişi olarak kabul etmiş, ortak ya da müdür değişikliği gibi şirketi temsil ve ortaklık yapısını değiştiren işlemlerin Vergi Usul Kanunu ve 6183 sayılı Kanun hükümleri dikkate alındığında önemini vurgulamış, bu nedenle devir işlemlerinin Ticaret Sicil Memurluğunda tescilinin yaptırılmasının gerekliliğini belirtmiştir³.

Bununla birlikte, Hukuk Genel Kurul Kararında belirtilen görüş tarihinden sonra 6183 sayılı Kanunda değişiklikler gerçekleştirilmiş "Limited ortaklıkların âmme borçları" başlıklı 35. maddesindeki "limited ortaklıkların ödenmeyen ve tahsil imkânı bulunmayan âmme borçlarından dolayı ortaklar vazettikleri veya vazımı taahhüt eyledikleri sermaye miktarında doğrudan doğruya mesul ve bu kanun hükümleri gereğince takibata tabi tutulurlar." hükmü 29 Temmuz 1998 tarih, 23417 sayılı Resmi Gazetede (Mükerrer) yayımlanan 4369 sayılı Kanun'un 21. maddesi ile "limited şirket ortakları, şirketten tahsil imkanı bulunmayan

3 Elmastaşı, İ., "Limited Şirketlerde Tescil İşlemi ve Yasal Önemi", Makale <http://www.muhasabenet.net> (01.06.2013).

amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olurlar ve bu Kanun hükümleri gereğince takibe tabi tutulurlar.” şeklinde değiştirilmiştir.

2 Haziran 1995 tarihli 22301sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4108 sayılı Kanun’un 11. maddesi ile de 6183 sayılı Kanun’un 35 inci maddesinden sonra gelmek üzere mükerrer 35 inci madde eklenmiş, “tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacakları, kanunî temsilcilerin ve tüzel kişiliği olmayan teşekkülü idare edenlerin şahsi mal varlıklarından bu Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. Bu madde hükmü, yabancı şahıs veya kurumların Türkiye’deki mümessilleri hakkında da uygulanır. Tüzel kişilerin tasfiye haline girmiş veya tasfiye edilmiş olmaları, kanunî temsilcilerin tasfiyeye giriş tarihinden önceki zamanlara ait sorumluluklarını kaldırmaz. Temsilciler, teşekkülü idare edenler veya mümessiller, bu madde gereğince ödedikleri tutarlar için asıl amme borçlusuna rücu edebilirler.” hükmü getirilmiştir.

Dolayısıyla Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun bu konuda temel aldığı görüş sonrası, 6183 sayılı Kanun ile ticaret şirketlerin amme borçlarından ötürü daha sıkı takibe tutulmalarını sağlamak, kanunlardaki boşlukların ve bu borçların tahsil kabiliyetini güçlendirmek amacıyla kanun koyucu tarafından yapılan değişiklikler, TTK’nın ticaret siciline ilişkin hükümlerini etkili hale getirmiştir. Yukarıda da belirttiğimiz Danıştay kararlarında da bu husus dikkate alınmıştır. Ayrıca, 6183 sayılı Kanun’un uygulaması bakımından Sosyal Güvenlik Kurumu açısından farklılık düşünülemez.

Öte yandan, 559 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye göre kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan odalarca tutulan ticaret sicili, resmi sicilden sayılmakta, dolayısıyla sicilin kaydı aksi ispat oluncaya kadar doğru kabul edilmektedir⁴.

Ticaret sicili kayıtları nerede bulunursa bulunsunlar üçüncü kişiler hakkında kaydın Türk Ticaret Sicili Gazetesi ile ilan edildiği, ilanının tamamı aynı nüshada yayımlanmamış ise son kısmının yayınlandığı günü takip eden iş gününden itibaren hüküm ifade etmektedir. (TTK m. 38/I) Ancak bu kural özel hükümler gereğince bir hususun tescil ile birlikte derhal üçüncü kişiler hakkında hüküm ifade edeceğinin veya müddetlerin baş-

4 Arkan, S., Ticari İşletme Hukuku, Ankara 2008, s.246.

layacağıının kabul edildiği hallerde uygulanmamaktadır. Üçüncü kişilerin TTK m. 38/I gereğince kendileri hakkında hüküm ifade etmeye başlayan kayıtları bilmedikleri yolundaki iddiaları dinlenmemektedir (olumlu etki). Buna karşılık tescili gerektiği halde tescil edilmemiş veya tescil edilip de ilanı gerektiği halde ilan olunmamış hususların üçüncü kişiler tarafından bilinmemesi ise asıldır (Olumsuz etki)⁵.

6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 29. maddesinde tescilin, talep üzerine yapılacağı, 32. maddesinde Kanun'da aksine hüküm olmadıkça, tescili talep müddetinin on beş gün olduğu ve tescilin dayandığı hadise veya muamelelerin tamamen veya kısmen sona ermesi veya ortadan kalkması halinde sicildeki kayıtların da tamamen veya kısmen silineceği belirtilmiş, ayrıca 33. maddesinde de, *tescil edilmiş hususlarda vuku bulacak her türlü değişikliklerinde tescil olunacağı amir hüküm olarak* öngörülmüştür.

Bunun yanı sıra 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun tescilde aleniyeti düzenleyen 37/II fıkrasındaki herkesin ticaret sicilinin münderecatını ve dairede saklanan bütün senet ve vesikaları tetkik edebileceği gibi bunların tasdikli suretlerini de isteyebileceği belirtilmiştir. Bu hükümde “herkes” ifadesi yer almaktadır ve mutlaka bir hukuki ilişki aranmamaktadır. Aynı ifade 38. madde gerekçesinde de yer almaktadır. Türk Ticaret Kanunu'nun 38. madde gerekçesinde mer'î kanunda olduğu gibi lahiyanın bu maddesinde de tescil edilmiş bir vakıanın her nerede bulunursa bulunsun bütün şahıslar hakkında hukuki neticeler meydana getirmesi esasının kabul edildiği, bu durumun iflasın ilanı hakkındaki durumla aynı olduğu, yalnız temyiz mahkemesinin bir hadisede aksini içtihat etmiş bulunması sebebiyle bu nokta üzerinde her türlü münakaşayı önlemek ve bu hükmün batı memleketlerinde ve bizim iflas sistemimizde olduğu gibi tatbikini sağlamak üzere metne (nerede bulunurlarsa bulunsunlar) sözlerinin ilave edildiği belirtilmiştir⁶.

5 Arkan, s.247.

6 Türk Ticaret Kanunu'nun 38. maddesinin orijinal gerekçesi “Mer'î kanunda olduğu gibi lahiyanın bu maddesinde de tescil edilmiş bir vakıanın her nerede bulunursa bulunsun bütün şahıslar hakkında hukuki neticeler meydana getirmesi esasının kabul edilmiştir. Bu, iflasın ilanı ilanı hakkındaki durumun aynıdır. Yalnız Temyiz Mahkemesi bir hadisede aksini içtihat etmiş bulunduğundan bu nokta üzerinde her türlü münakaşayı önlemek ve bu hükmün batı memleketlerinde ve bizim iflas sistemimizde olduğu gibi tatbikini sağlamak üzere metne (nerede bulunurlarsa bulunsunlar) sözlerinin ilave edilmiştir.”

Dolayısıyla ticaret siciline yapılacak olan tescil, -istisnaen- ihdası (meydana getirici) bir mahiyet arz etmektedir. Esas olan, sicil kayıtlarının, sadece sicile kaydı yaptıran ‘ilgili şahıs’ bakımından değil, yapılan bu kaydın bir önceki madde hükmüne göre, memuru mahsusu tarafından söz konusu özel gazete ile ilanı suretiyle, aleniyetinin sağlanması sonucu böyle bir kayıttan haberdar olan üçüncü şahıslar bakımından büyük bir önem taşımaktadır. TTK’nun 34. maddesinin 3. fıkrasında da belirtildiği gibi tescil edilecek hususların hakikate uygun olması üçüncü şahıslarda yanlış bir fikir yaratacak mahiyette bulunmaması ve amme intizamına aykırı olmaması da şarttır.

Esasen, ticaret sicilinin getirilmesinin en büyük gayesi; tescil edilen bir ticari işletme veya şirket ile ilgili bütün bilgilerin açıklanması sonucu, bu işletme ya da şirket ile iş münasebetine girişecek olan (gerçek veya hükmi) üçüncü şahısların, kendi hareket tarzlarını, -bu açıklanmış olan bilgi ve duruma göre- ayarlamayı, ona göre hareket etmelerini sağlamaktır⁷.

Limited şirketlerinin sermaye payı devrini düzenleyen Türk Ticaret Kanunu’nun 520. maddesi, bir payın devrinin, şirket hakkında hüküm ifade edebilmesinin devri şirkete bildirilmek ve pay defterine kaydedilmek şartıyla mümkün olabileceği belirtmiştir. Payın devrinin geçerliliği, pay defterine kaydedilmesine bağlanmamış, sadece devrin “şirket hakkında” hüküm ifade edebilmesi için kayıt gerekli görülmüştür⁸.

Ayrıca devrin pay defterine kaydedilebilmesi için ortaklardan en az dörtte üçünün bu devre muvafakat etmesinin gerektiği ve bunların esas sermayesinin en az dörtte üçüne sahip olması şartı aranmış, bununla birlikte payın devri hakkındaki mukavelenin yazılı şekilde yapılması ve imzası noterce tasdik ettirilmiş olmadıkça ilgililer arasında dahi, hüküm ifade etmeyeceği belirtmiştir.

TTK’nun 519. maddesinde paylar hakkında bir defter tutulacağı, ortakların ad ve soyadları, pay miktarları, vuku bulan ödemeler, payların devir ve intikali ve bu hususlarla ilgili diğer değişikliklerin bu deftere kaydolunacağı, her takvim yılı başında ticaret sicil memuruna, ortakların ad ve soyadlarını, her ortağın koymayı taahhüt ettiği sermaye miktarını ve buna

7 Doğanay, İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, Cilt:1, Ankara 1990, s.277-278.

8 Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, İstanbul 2005, s.886-892.

mahsuben ödediği kısmı gösterir ve müdürler tarafından imzalanmış bir listenin verileceği, son listenin verilme tarihinden itibaren her hangi bir değişiklik olmamışsa başka listenin verilmesine gerek olmadığı ancak, bir değişiklik olmadığının dilekçe ile bildirilmesi hususları düzenlenerek, imzaları noter tarafından tasdik edilmiş devir sözleşmeleri ile devre muvafakat edildiğini gösteren ortaklar kurulu kararının, noter tasdikli bir örneğinin ticaret sicili memurluğuna verilmesinin gerektiği belirtilmiştir.

Ticaret Kanunu'nun 511. maddesinde inceleme sonunda kanuni şartları haiz bulunduğu anlaşılan limited şirketin, ticaret siciline tescil ve ilan olunacağı, *ortaklardan her birinin ad ve soyadı ile müdürlerin ad ve soyadları; ikametgahları ve tabiiyetleri, şirketin ne suretle temsil edileceğinin diğer hususlarla birlikte ilanda yer alması gerektiği* belirtilmiştir.

Yine 515.maddesinde de şirket sözleşmesinde yapılan her değişikliğin, ilk mukavelede olduğu gibi tescil ve ilan edileceği, sözleşmenin değiştirilmesi hakkındaki kararların üçüncü şahıslar hakkında, tescil tarihinden itibaren hüküm ifade edeceği belirtilmiştir.

Tüm bu maddelerin değerlendirilmesinde limited şirketteki sermaye payını noterden devrettikten sonra işlemin tamamlanması için ortakların muvafakati ile birlikte, ticaret sicili memurluğuna tescili, devrin hukuken gerçekleşmesi için bir *gereklilik* olarak öngörmüştür⁹.

Öte yandan, 6183 sayılı Kanun'la limited şirketler için 35. maddesinde özel düzenleme getirilerek¹⁰ "*Limited şirket ortakları şirketten tahsil imkanı bulunmayan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olurlar ve bu Kanun hükümleri gereğince takibe tabi tutulurlar.*" hükmünün yanı sıra, mülga 506 sayılı Kanun'un 80. maddesindeki "*Sigorta primlerini haklı sebepleri olmaksızın, kanunda belirtilen süre içerisinde tahakkuk ve tediye etmeyen kamu kurum ve kuruluşların tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri mesul muhasip, sayman ile tüzelkişiliği haiz diğer işverenlerin üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri kuruma karşı, işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.*" hükmü öngörülmüştür ve tüzel kişiliğe haiz işverenlerin

9 Kızılot, Ş., Anonim ve Limited Şirket Hissesi Devrinde İnce Noktalar, (makale) Yaklaşım, Ekim 2010.

10 Eleştirisi konusunda Çamoğlu, E., Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2007, s.255.

şirket yönetim kurulu üyeleri de dahil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri hakkında özel bir düzenlemedir.

Bu özel düzenleme nedeniyle 6183 sayılı Kanun'un "*Kanuni Temsilcilerin Sorumluluğu*" başlıklı mükerrer 35. maddesindeki "*Tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacakları, kanuni temsilcilerin ve tüzel kişiliği olmayan teşekkülü idare edenlerin şahsi mal varlıklarından bu Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.*" hükmünün uygulama olanağı bulunmamaktadır. Mülga 506 sayılı Kanun'daki özel düzenlemenin öncelikli uygulanması gerekeceğinden, limited şirketlerin kurum, üst düzey temsilci ve yöneticileri işveren ile birlikte sosyal sigorta primlerinden dolayı müştereken ve müteselsilen sorumlu olacaklardır¹¹.

Sosyal güvenliğin toplumun bütün bireyleri için temel bir hak, bunu gerçekleştirmenin devlet için bir görev olduğu tüm dünya ülkelerinde kabul edilen bir gerçektir¹². 1982 Anayasası'nın 60. maddesi de "*Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.*" hükmü ile bu gerçekliği ortaya koymuştur. Finansman açısından kişisel sorumluluk ilkesi ön planda tutularak hukuki normlar bu esaslar dahilinde hazırlanmıştır. Başka bir deyişle sosyal sigorta modelinde sosyal güvenliğin finansmanı işçi ve işverenden alınan primlerle sağlanmaktadır. Bunlara ek olarak kimi ülkelerde devletin ulusal bütçeden yaptığı katkı sosyal sigorta sisteminin yetersizliklerini giderme amacına yöneliktir¹³.

Sosyal güvenlik sisteminin finansman kaynağı olan sosyal güvenlik primlerinden kimlerin sorumlu olduğu ve bu primlerin tahsili konusu, bazen sorunlara neden olmakta, sosyal güvenlik kanunlarının yeterli olmadığı durumlarda olay genel hükümler muvacehesinde çözülmeye çalışılmaktadır. Bununla birlikte sosyal güvenlik hükümlerini düzenleyen gerek 506 sayılı Kanun ve gerekse 5510 sayılı Kanun, sorumluluk anlamında genel hükümlerden uzaklaşarak daha sıkı sorumluluk hallerini getirmektedir. Bizce; sosyal güvenlik sistemi ağırlıklı olarak prim esasına dayanan bir

11 Yargıtay 10. Hukuk Dairesi, Esas 2007/19827, Karar 2009/896.

12 Güzel/Okur/Caniklioğlu, s.70.

13 Güzel/Okur/Caniklioğlu, s.70.

sistemdir. Kurumun sigortalılarına kanundan dolayı öngörülen yardımların sağlanması ancak primlerin düzenli olarak yatırılmasına bağlıdır. 506 sayılı Kanun ve 5510 sayılı Kanun’ca getirilen yükümlülükler, genel hükümlerden daha sıkı ve daha kapsamlı sorumluluk şartları, hem bu kurumun finansman dengesini korumakta, hem çalışan kişilerin geleceğe yönelik olarak sosyal güvencelerini sağlama amacına yöneliktir. Çünkü (506 sayılı Kanun sigortalıları) 5510 sayılı Kanun’un 4/a bendi sigortalıları açısından sosyal güvencesi, işverenin ücretinden kestiği oranı ile yine işveren hissesine düşen miktardan oluşmaktadır. Kaldı ki, işveren kayıt dışı istihdam etse bile 4/a kapsamındaki sigortalıların fiili çalışması sosyal güvenlik kapsamına alınması için yeterli görülmektedir ve işveren bu durumdan sorumlu tutulmaktadır. Burada 3. kişi olan sigortalının anayasa ve kanunlarca güvence altına alınan sosyal güvenlik hakkı söz konusudur. Bu nedenle kişilere sosyal güvenlik hakkını sağlayan kurumun geliri mahiyetinde olan primlerin zamanında ve düzenli olarak tahsili önem arz etmektedir¹⁴.

Tüm bu anlatımlarla birlikte, *kurucu ve bildirici etkiye sahip ticaret sicilinin aleniyeti sağlama, ispat, güveni koruma, kontrol ve bazı haklar üzerinde tekel sağlama fonksiyonları*¹⁵ göz önüne alındığında, *limited şirketin üst düzey yöneticiliği veya ortaklığından ayrılanlar yönünden*, bu ayrılmanın ticaret sicilinde ilan edilmemiş olması halinde, ayrılma tarihinden sonraki döneme ilişkin prim borçlarından dolayı Türk Ticaret Kanunu, 6183 sayılı Kanun ve 506 sayılı Kanun’un emredici hükümleri gereği şirketle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu oldukları düşünülmektedir.

14 Dönmez, B., “Ticaret Şirketlerin Sosyal Sigorta Primlerinden Dolayı Sorumluluğu” (Tez Projesi Yayınlanmamış) 2010, s.21-28.

15 Bkz. Ticaret Sicilinin Fonksiyonları Ayhan, R., Ticari İşletme Hukuku, Ankara 2007, s.245-246, Tescilin ve İlanın Etkisi, Arkan, s.246-249.

Kaynakça

Arkan, S., *Ticari İşletme Hukuku*, Ankara 2008.

Ayhan, R., *Ticari İşletme Hukuku*, Ankara 2007.

Çamoğlu, E., *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, İstanbul 2007.

Doğanay, İsmail, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi*, Cilt: 1, Ankara 1990.

Dönmez, B., “Ticaret Şirketlerin Sosyal Sigorta Primlerinden Dolayı Sorumluluğu” (Tez Projesi Yayımlanmamış) 2010.

Elmastaşı, İ., “Limited Şirketlerde Tescil İşlemi ve Yasal Önemi”, Makale, <http://www.muhasabenet.net> (01.06.2013).

Güzel/Okur/Caniklioğlu, *Sosyal Güvenlik Hukuku*, İstanbul 2009.

Karayalçın, Y., *Özel Hukukta Meseleler ve Görüşler*, “Hukuki Mütalaalar”, Ankara 1997.

Kızılot, Ş., “Anonim ve Limited Şirket Hissesi Devrinde İnce Noktalar”, Makale, *Yaklaşım*, Ekim 2010.

Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*, İstanbul 2005.